

“Är du inte redo nu så står vi här, polisen finns kvar...”

- En diskursanalytisk studie om polisens arbete med våld i nära relation

Linnéa Andersson och Sarah Asplund

2018

Examensarbete, Grundnivå (kandidatexamen), 15 hp
Kriminologi
Kandidatprogram i utredningskriminologi
Examensarbete för kandidatexamen i kriminologi

Handledare: My Lilja
Examinator: Amir Rostami

Abstract

“If you´re not ready now, the police will still be here...” - A discourse analysis about how the police work with violence in close relationships.

The purpose of our study was to identify existing discourses of violence in close relationships based on investigators' reasoning within the police in order to visualize its consequences in the next step. The method chosen was of a qualitative nature, interviews were held with three investigators from a medium-sized city in Sweden. The material was then processed using a discourse analysis inspired by Foucault, as well as previous research on the subject. Three discourses were identified which were the discourse of gender, the normalization process and the attitude to theoretical knowledge. The result of the study shows that the investigators' attitude towards theoretical knowledge is something that affects their work in different ways, which may adventure the fact that investigators' work is based on unreliable knowledge.

Keywords: Domestic violence, discourse analysis, Foucault, qualitative interviews, police investigation

Sammanfattning

Syftet med vår studie var att synliggöra befintliga diskurser gällande våld i nära relation utifrån utredarnas resonering inom polisen för att i nästa led synliggöra dess konsekvenser. Metoden som valdes var av kvalitativ karaktär, intervjuer hölls med tre utredare från en mellanstor stad i Sverige. Materialet bearbetades sedan med hjälp av en Foucault-inspirerad diskursanalys samt tidigare forskning som gjorts kring ämnet. Tre diskurser identifierades vilka var diskursen om könstillhörighet, normaliseringsprocessen och inställningen till teoretisk kunskap. Resultatet visar att utredarnas inställning till teoretisk kunskap är något som på flera olika sätt påverkar deras arbete vilket riskerar att leda till att utredarnas arbete bygger på otillförlitlig kunskap.

Nyckelord: Våld i nära relation, diskursteori, Foucault, kvalitativ intervju, polisutredning

Förord

Först och främst vill vi rikta ett stort tack till de utredare som ställde upp och delade med sig av sin värdefulla information.

Därefter vill vi tacka vår handledare My Lilja för vägledande råd på vägen.

Sist men inte minst, vill vi tacka varandra för det enorma tålamod och den märkligt nog, aldrig helt sinande, optimism vi har lyckats hålla fast vid under detta arbete. Tack även B och Z för livsgnistan.

Linnéa Andersson och Sarah Asplund

2018-08-21

Innehållsförteckning

Inledning	1
Syfte	2
Frågeställningar	2
Disposition	2
Centrala begrepp	3
<i>Våld i nära relation</i>	3
<i>Brott i nära relation</i>	3
<i>Våldets normaliseringsprocess</i>	3
Tidigare forskning	4
Litteratursökning	4
<i>Police officers' views of specialized intimate partner violence training</i>	5
<i>Some challenges in policing domestic violence</i>	6
<i>Motsträvighet som anomali i rättsväsendet</i>	7
<i>Polisens utredningar av våld mot kvinnor i nära relation</i>	9
Teoretiskt perspektiv	10
Foucault	10
Epistemologisk utgångspunkt	11
Metod och tillvägagångssätt	12
Kvalitativ intervju	12
Urval	12
Förförståelse	13
Genomförande	14
Bearbetning av data	15
Analys av data/Foucault-inspirerad diskursanalys	15
Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet	16
Etiska ställningstaganden	18
Resultat och Analys	20
Diskursen om könstillhörighet	20
Normaliseringsprocessen	25
Inställning till teoretisk kunskap	29
Diskussion	33
Koppling till teori	37
Metodreflektion	38
Förslag på vidare forskning	39
Bilaga 1. Intervjuguide	43

Inledning

Våld i nära relation är en brottstyp som har gått från att ha ansetts vara den enskilda individens ensak till att det nu mer beskrivs som ett stort folkhälsoproblem, enligt Nationellt Centrum för Kvinnofrid (NCK) (u.å.a). Vilket med åren har lett till att det fått allt större uppmärksamhet, inte minst i tiden vi lever i nu, i efterdyningarna av #Metoo-rörelsen.

I Sverige blir var fjärde kvinna och var sjätte man någon gång under sin livstid utsatt för våld i nära relation, enligt Brottsförebyggande rådet (BRÅ) (2014, s.8). Med det menas att de av sin nuvarande eller tidigare partner har utsatts för systematiskt förödmjukande behandlingar såsom hot, misshandel, förföljelse eller sexualbrott. Vad gäller dödligt våld i nära relation drabbas i genomsnitt 17 kvinnor per år, för män är den siffran fyra (BRÅ, 2014, s.88). Då mäns våld mot kvinnor anses vara ett globalt samhällsproblem och något som kränker de mänskliga rättigheterna (BRÅ, 2014, s.16) har vi valt att avgränsa oss till enbart kvinnors utsatthet i denna uppsats.

Vår avsikt med denna uppsats är att studera utredarnas arbete med våld i nära relation inom polisen, genom intervjuer. I Sverige styrs polismyndighetens uppdrag av de bestämmelser som är formulerade i polislagen 1984:387 (Sarnecki, 2010, s.29). Till dessa hör bland annat att polisen ska förebygga, förhindra och utreda brottslighet som faller under allmänt åtal (Sarnecki, 2010, s.17). Då polismyndigheten ingår i den offentliga sektorn kan deras arbete påstås styras av samhällsmedborgarna själva, då de genom sitt valdeltagande påverkar hur skattepengarna ska fördelas (Sarnecki, 2010, s.8). Likt all verksamhet inom den offentliga sektorn är behovet av polisens arbete nästan alltid större än de resurser som finns att tillgå (Sarnecki, 2010, s.51).

Vad gäller utredarna som arbetar med våld i nära relation är deras roll i rättsprocessen, enligt Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK, u.å.b), först och främst att motta en polisanmälan, antingen från den som har utsatts för brott eller från någon utomstående. Därefter inleds en förundersökning med målet att identifiera en misstänkt gärningsperson för att sedan ta reda på om bevisningen håller för åtal (ibid.). Ett led i detta är att utredarna håller förhör med både den misstänkta, målsägande och eventuella vittnen (NCK, u.åB). Till skillnad från vissa andra brott så leds förundersökningen vid våld i nära relation av åklagare och inte av polis, dennes uppgift är att instruera

utredarna i deras arbete (ibid.). Anser inte åklagaren att bevisen är tillräckliga för att väcka åtal tar denne beslutet att lägga ned förundersökningen (NCK, u.åB).

Beträffande misstänkta och våldsutsatta kvinnor kan polisen och dess utredare vara den första och enda myndighetskontakt de har i den första delen av rättsprocessen (Corcoran, mfl. (2001; Glantz & Spiegel, 1996, refererade i Retief & Green, 2015, s.135). Dessutom är polisens bemötande enligt Retief och Green (2015, s.135) betydande för de utsattas fortsatta tillit för rättssystemet. Då tidigare forskning till stor del tar upp poliser i yttre tjänst och deras arbete med våld i nära relation anser vi att vår uppsats kan utöka kunskapen om utredarnas arbete och bemötande och att den därmed har en hög kriminologisk relevans.

Syfte

Studiens syfte är att studera diskurser gällande våld i nära relation bland utredare inom polisen.

Frågeställningar

- Vilka diskurser kan identifieras i de enskilda intervjuerna med de utvalda utredarna angående deras arbete med våld i nära relation?
- Vad är utredarnas uppfattning angående sin kunskap gällande våld i nära relation?

Disposition

I den första delen av denna uppsats presenteras det valda ämnet samt studiens syfte och frågeställningar. Författarna redogör sedan över den tidigare forskning som finns inom ämnet. Därefter presenteras den valda teorin samt metodavsnittet, i vilken författarna bland annat beskriver urvalet samt bearbetningen av studiens material. Den sista delen av uppsatsen består av ett gemensamt resultat och analysdel, som efterföljs av diskussion, metodreflektion och förslag på vidare forskning. Referenslista och bilaga är placerad allra sist.

Centrala begrepp

Våld i nära relation

Det finns inte endast en definition av begreppet nära relation, ibland syftar detta begrepp på endast känslomässiga relationer mellan två människor, men det kan även inbegripa relationen mellan en förälder och ett barn, samt även syskonrelationer (BRÅ, 2014, s.18). I denna uppsats har vi valt att enbart behandla heterosexuella parrelationer där mannen är den som utövar våldet. Begreppet våld innebär både fysiskt våld, såsom misshandel och sexuella övergrepp samt psykiskt våld (BRÅ, 2014, s.18–19). Exempel på psykiskt våld kan vara trakasserier, verbala kränkningar och hot (ibid.).

Brott i nära relation

I intervjuerna nämner deltagarna brott i nära relation, ett samlingsbegrepp som polisen (2018) använder sig utav som beskriver flera olika typer av brott med den gemensamma nämnaren att förövaren och offret har eller har haft en nära relation. Med närstående menar de antingen äktenskap, sambo eller särbo eller att offer och förövare har barn ihop. Till närstående hör även syskonrelationer och föräldrar och barn (Polisen, 2018). De beskriver att brotten kan vara av både fysisk, psykisk eller sexuell karaktär samt hot om sådant våld.

Våldets normaliseringsprocess

Lundgren (2012, s.15) förklarar att det i en relation där våld förekommer är vanligt att den utsatta personen, som oftast är kvinna, försöker att hitta “orsaksförklaringar” till mannens våld. Dessa förklaringar handlar oftast om yttre faktorer, som inte han kan rå över själv. Lundgren (2012, s.15) menar att dessa orsaksförklaringar som ses som “sanningar” finns tillgängliga i vårt samhälle, och kan vara av både, strukturell, kulturell, social och individuell karaktär. Ytterligare ett utmärkande drag för processen när kvinnor normaliserar det våld de utsätts för, är enligt Lundgren (2012, s.29) att gränserna för vad som är okej/normalt har suddats ut.

Tidigare forskning

Till att börja med kommer tillvägagångssättet vad gäller uppsatsens litteratursökning att presenteras, hur relevant litteratur har hittats som kan kopplas till dess ämne. I nästa del presenteras den tidigare forskningen.

Litteratursökning

För att kunna ta del av tidigare forskning använde vi oss utav sökportalen *discovery* för att söka efter artiklar. Till att börja med använde vi oss utav svenska sökord, men fick då enbart fram rapporter som var irrelevanta för vår studie. Därför använde vi sedan sökorden *domestic violence*, *intimate partner violence*, *police* och *police response*. Tidsintervallen justerade vi till 2000–2018. När en artikel är peer reviewed har andra forskare inom området genomfört en opartisk granskning och godkänt den (Rennstam & Wästerfors, 2015, s.234). När vi markerat *peer reviewed* och *full text* fick vi 394 träffar. Genom att skumma igenom artiklarnas rubriker sållade vi bort en stor mängd artiklar som vi direkt kunde avgöra inte var relevanta för vår uppsats. Därefter läste vi igenom sammanfattningarna till de artiklar vi ansåg var intressanta. I denna process kunde vi sålla bort den stora mängd studier som utgick ifrån de brottsutsattas situation och upplevelser. Tidigare forskning som har gjorts i Sverige om polisens tankar och funderingar gällande deras arbete med våld i nära i nära relation visade sig vara mindre omfattande än forskning gällande andra myndigheters arbete, såsom sjukvård och socialtjänst. Vi hittade flera internationella studier som har enskilda polisens arbete gällande våld i nära relation som utgångspunkt, men då poliser i yttre tjänst. Vi valde ändå ut två av dessa internationella studier som vi ansåg var relevanta för vår uppsats, trots att vår studie handlar om utredares arbete, då poliser i yttre tjänst och utredare hanterar liknande problematik och därför kan gynnas av erfarenhetsutbyte.

Vidare kom vi i kontakt med annan relevant litteratur när vi läste igenom olika rapporter som behandlar polisens arbete med våld i nära relation. Dels en svensk studie publicerad 1995, av Katarina Eriksson, där poliser, utredare, åklagare och ordningsvakter som kommit i kontakt med brottstypen våld i nära relation, intervjuats. Vi tog även del av en rapport som Brå publicerat, där kvinnor som blivit utsatta för våld i nära relation, intervjuas.

Police officers' views of specialized intimate partner violence training

I en kanadensisk studie genomförd 2010, intervjuas 30 poliser ett år efter att de har genomgått en specialinriktad utbildning om våld i nära relation (Blaney, 2010, s.356). Poliserna fick vara med och påverka utbildningens innehåll, de fick komma med förslag utifrån sina egna behov (ibid.). Blaney (2010, s.356) belyser att en sådan vidareutbildning kan leda till ett effektiviserat polisarbete som i sin tur kan öka de våldsutsattas säkerhet. Den ökade kunskapen kan ge poliserna en större förståelse för de våldsutsattas situation, vilket i sin tur kan minska den frustration som poliserna kan uppleva när de möter återkommande utsatta som ofta kan upplevas som motsträviga (Reuland et al., 2006, refererade i Blaney, 2010, s.356). Polisens arbete är extra viktigt då Blaney (2010, s.363) menar att poliser både kan vara den våldsutsattes och de våldsutövande första och sista kontakt med rättsväsendet. Det ligger i deras händer att få den utsatta samt förövaren att förstå brottets allvar för att på så sätt få våldet att upphöra samt att anmälan leder till åtal (ibid.).

Under studien framkom det att poliser hade skilda attityder gentemot den vidareutbildning som erbjöds, en del menade att deras kunskap i vissa fall redan var tillräcklig, medan andra önskade få mer (Blaney, 2010, s.359). Blaney poängterar dock att ökad kunskap om brottstypen och dess komplexitet kan hjälpa poliserna i deras bemötande av de utsatta och deras anhöriga. En polis berättar att han efter att ha fått en ökad kunskap fått större förståelse över att beslutet att lämna sin partner inte alltid är "det bästa" (Blaney, 2010, s.363). Sådan kunskap kan leda till att poliser får en ökad förståelse för varför vissa åtgärder behöver upprepas (Baker et al., 2002, refererad i Blaney, 2010, s.361). I intervjuerna uppgav poliserna att utbildningen givit dem en djupare förståelse för arbetet med våld i nära relation, att det ofta är en lång process som kräver mer än en insats, varför det är av vikt att kunna behålla sitt engagemang (ibid.). De beskriver enligt Blaney (2010, s.362) hur engagemanget är avgörande för de våldsutsattas säkerhet, då en del av deras arbete är att kunna motivera de utsatta till att ta emot hjälp. För att poliser ska ta den delen av sitt arbete på allvar menar Blaney att de måste besitta teoretisk kunskap om varför människor stannar i destruktiva relationer (ibid.). En avsikt med utbildningen var att polisen skulle kunna använda sin teoretiska kunskap i praktiskt arbete, att innan de vidtar en åtgärd, fundera på varför och vad som kan behöva göras i framtiden (Blaney, 2010, s.362). Något som deltagarna uppgav vid fokusintervjuerna var att de efter utbildningen blivit mer reflexiva i sitt arbete, och hittat

verktyg för att minska deras frustration (ibid.). Blaney (2010, s.362) menar att poliserna åstadkommer detta genom att upplysa de våldsutsatta om deras problematiska situation, att det i sin tur påminner poliserna om vad arbetet kräver av dem. Något annat som framkom i intervjuerna var att polisernas kunskap gällande det stöd som de våldsutsatta erbjuds, är bristfällig (Blaney, 2010, s.365). Att på plats kunna ge den våldsutsatta information om det stöd som finns, anses kunna förebygga ytterligare skada för denna (Critical Components Project Team, 2008, refererade i Blaney, 2010, s.365). Forskning visar att sådan information även kan förebygga att den våldsutsatta avbryter sin medverkan i utredningen (Dawson & Dinovitzer, 2001, refererade i Blaney, 2010, s.365).

Some challenges in policing domestic violence

I en kvalitativ studie genomförd av Retief & Green (2015, s.135) intervjuades 28 poliser, både kvinnor och män stationerade i Sydamerika, angående deras erfarenheter och kunskap gällande våld i nära relation. Syftet med studien var att samla in information som skulle kunna ge förståelse för vilka verktyg poliserna är i behov av för att kunna effektivisera sitt arbete (ibid.). Precis som Blaney (2010, s.363) nämner ovan menar även Corcoran, mfl., (2001; Glantz & Spiegel, 1996, refererade i Retief & Green, 2015, s.135) att polisen har en viktig roll i arbetet med våld i nära relation då de ofta är den första institutionen som kommer i kontakt med de våldsutsatta. De har därmed ett centralt tillfälle att kunna påverka de utsatta till att våga hålla fast vid sitt val att söka hjälp (ibid.). Poliserna är enligt Retief och Green (2015, s.135) många gånger de som dessutom påverkar de utsattas fortsatta förtroende för rättssystemet, varför deras bemötande är extra viktigt.

I internationella studier beskrivs polisens arbete med våld i nära relation som ett komplext område som skiljer sig från andra ingripanden, då den brottsutsatta har annorlunda behov jämfört med typisk brottsbekämpning (Corcoran et al., 2001; Finkelhor, 1988; Gelles & Strauss, 1999, refererade i Retief & Green, 2015, s.135). Till skillnad från många andra brottstyper är sällan polisens ingripande tillräckligt, utan våld i nära relation kräver ofta insatser från flera myndigheter, såsom socialtjänst (ibid.). Att få kunskap om polisens erfarenheter gällande deras arbete med våld i nära relation är enligt Sinden och Stephens (1999, refererade i Retief & Green, 2015, s.135) avgörande för att få förståelse för deras metoder.

Enligt Retief och Green (2015, s.137) är majoriteten av poliserna i Sydamerika män, liksom deltagarna i deras studie. En skillnad de fann när de jämförde de kvinnliga respondenternas svar med de manliga var att kvinnorna var mer villiga att berätta om sina erfarenheter samt uppfattningar gällande våld i nära relation (ibid.). De kvinnliga respondenterna upplevde även arbetet med våld i nära relation som lättare jämfört med männen (Retief & Green, 2015, s.137). En annan upptäckt var att de kvinnliga poliserna som arbetat kortare tid än sina manliga kollegor vanligtvis hade större erfarenhet av arbete med våld i nära relation (ibid.). En förklaring till detta var enligt Retief och Green (2015, s.137–138) att det fanns en tyst överenskommelse kollegorna emellan, att kvinnorna får ta det största ansvaret vid fall av våld i nära relation, då de anses bättre lämpade. Sammanfattningsvis menar Retief och Green att det leder till att kvinnorna blir bättre på att bemöta de våldsutsatta kvinnorna samt att det finns en föreställning kring att kvinnor av naturen är mer lämpade att bemöta brottsutsatta av en mer “emotionell” karaktär. Slutsatsen är att poliser som arbetar i yttre tjänst bör få kontinuerliga vidareutbildningar angående våld i nära relation samt att deras miljö bör formas till en miljö som uppmuntrar till det (Retief & Green, 2015, s.143).

Motsträvighet som anomali i rättsväsendet

Eriksson (1995, s.5) har på uppdrag av Kvinno våldskommissionen, analyserat polis, ordningspoliser samt utredare, och åklagares resonemang kring både kvinnomisshandel som fenomen men även som ärende med målet att förebygga sådant våld. Rapporten diskuterar den socialt konstruerade bilden av kvinnomisshandel som består av flera antaganden, dels att våldet är extremt och upprepat men även att kvinnan ses som offret medan mannen är förövaren (ibid.). Kvinnan ses dessutom som en passiv mottagare av våldet och har en vilja att mannen ska gripas (Eriksson, 1995, s.92). Eriksson menar att denna socialt konstruerade bild delvis inte överensstämmer med den bild som poliser och åklagare förmedlade i hennes intervjuer. Det är en långt mer varierande verklighet, misshandeln kan röra sig om allt ifrån en örfil till ett mer extremt våld, polisen får på plats fastställa förövaren, skadorna kan vara svåra att se och kvinnan har inte alltid en vilja att få mannen gripas (ibid.). Att kvinnan inte anmäler eller inte står fast vid sin anmälan är ett gemensamt antagande av polis och åklagare, som anses vara av stor betydelse vid såväl hantering som betraktande av dessa ärenden (Eriksson, 1995, s.153). Vanligt är att hon är motsträvig, ändrar sina uppgifter och gång på gång går tillbaka till mannen (ibid.). Ärendet blir till en följetong, där mannen även anses vara “obotlig” då

han ideligen överskrider den gräns som nästintill är omöjlig att återupprätta igen (Eriksson, 1995, s.153). Att många förundersökningar läggs ner och att åtal inte väcks, anses till stor del bero på kvinnans ovilja att medverka i rättsprocessen (ibid.).

I Erikssons (1995, s.154) rapport framgår det även att flera poliser upplever kvinnomisshandelsärenden som tröttsamma då dem inte ger några resultat. Ett positivt resultat bedöms vara att kvinnan anmäler och sedan håller fast vid sin anmälan. De påpekar dock ytterligare vikten av att kvinnan faktiskt lämnar mannen för att kedjan ska brytas (ibid.). Polisen får oftast nöja sig med medling, då kvinnan sällan vill anmäla, skriver Eriksson (1995, s.154). Poliserna får då arbeta för att minska utrymmet för denna motsträvan, detta genom att poängtera för henne hur viktig det är att hon står fast vid sin anmälan (ibid.). I rapporten framgår det att utredarnas arbete i detta skede är att dokumentera skador och ordna fram rättsintyg, för att på så sätt kunna förhindra kvinnans motsträvan (Eriksson, 1995, s.154). Även utredningens effektivitet beskrivs som en viktig faktor för att kunna motverka denna motsträvan (ibid.). Polisens vilja och energi till övertalning varierar beroende på den utsatta kvinnan (Eriksson, 1995, s.155). Vid vissa fall, när poliserna anser att ett lyckat resultat ändå kommer utebli, bedöms kvinnan vara "olämplig" (ibid.). Med "olämplig" syftar de på kvinnans mognad och hur hon mottar polisernas försök till att övertala (Eriksson, 1995, s.155). Huruvida en anmälan kommer hålla i rättsmaskineriet eller inte, tycks alltså ligga i polisens bedömning av hur ärendet ska hanteras redan från start (ibid.).

Eriksson (1995, s.155) menar att kvinnor som överhuvudtaget har utsatts för våld av sina män eller sambos är tvetydiga som offer då de står gärningspersonen nära. Att utsättas för brott av någon nära familjemedlem eller släkting tolereras av allmänheten i en högre grad då förmildrande omständigheter antas förekomma (ibid.). Kvinnans offerskap inom denna brottstyp blir mer problematiskt att fastställa, till skillnad från exempelvis en brottstyp där offer och gärningsperson inte lever tillsammans, fortsätter Eriksson (1995, s.155). I intervjuerna betraktar polis och åklagare misshandlade kvinnor som offer även om nivån av sympati för den utsatta kvinnan kan variera (ibid.). Hur beroende kvinnan är av sin man och hur hjälplös och oskyldig hon är, anses spela roll för vilken nivå av "offerskap" polisen tilldelar henne (Eriksson, 1995, s.155).

Trots att den utsatta kvinnan inte vill medverka har åklagare möjlighet att väcka åtal, detta om brottet kan styrkas med hjälp av rättsintyg eller vittnesuppgifter (Eriksson, 1995, s.156). Dock är inte åklagare vidare förtjusta i sådana förhandlingar då kvinnans egna berättelse ofta väger tyngre än enbart yttre bevisning, för att åstadkomma en fällande dom (ibid.). En kvinna som anses agera motsträvt i den rättsliga processen skapar irritation för såväl polis som åklagare (Eriksson, 1995, 156).

Polisens utredningar av våld mot kvinnor i nära relation

I en rapport från Brottsförebyggande Rådet (BRÅ) 2008 som bygger på två delstudier, behandlar de bland annat polisens utredningsarbete med hjälp av register samt en enkät riktad till en del av dessa kvinnor. Studierna har begränsat sig till fyra polismyndigheter i landet och undersökt fall gällande misshandel där kvinnan är bekant med gärningspersonen vilket innebär att det inte enbart handlar om våld i parrelationer (BRÅ, 2008, s.6). I enkätstudien där man ämnade få information gällande de brottsutsattas erfarenheter av polisens arbete, bestod urvalet av 200 kvinnor varav enbart 54 svarade (BRÅ, 2008, s.9), varför resultatet av studien bör behandlas varsamt. Det kan finnas anledning att tro att de kvinnor som valt att inte delta i enkäten skiljer sig från de kvinnor som valt att delta. Exempel på det kan vara deras upplevelse, det vill säga bemötande och utredningsarbete de fick av polisen samt kvinnornas utsatta situation. Brå:s samlade bedömning av delstudierna är att polisens arbete i mångt och mycket kan förbättras, detta baseras delvis på antalet lagförda domar (BRÅ, 2008, s.10). Polisen ska delvis hålla fler vittnesförhör och dokumentera de skador som uppkommit i en större utsträckning än vad som görs (ibid.). Gällande enkäten som kvinnorna besvarat var majoriteten nöjda med det bemötande de fått av polisen i samband med anmälan (BRÅ, 2008, s.10).

Teoretiskt perspektiv

Den teori vi har valt att använda oss utav är diskursteori då den enligt Winther Jørgensen och Phillips (2000, s.31) är en teori som syftar till att kunna beskriva och förklara sociala fenomen. De menar att alla sociala fenomen kan förstås med hjälp av en diskursanalytisk metod. Forskarens roll vid diskursanalys är inte att finna en *sanning* bakom diskursen, utan snarare ta reda på vilka sociala konsekvenser diskurserna får (Winther Jørgensen & Phillips, 2000, s.28). Diskursteorins avsikt är alltså inte att fastställa hur något ser ut i “verkligheten” utan hur denna verklighet skapas (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s.40). Vårt val av teori förutsätter enligt Winther Jørgensen och Phillips (2000, s.31) att vi ser på kunskap som något föränderligt, något som konstrueras. Delvis sker detta genom språk och kultur vilket innebär att det inte finns någon “egentlig verklighet”, att sociala fenomen aldrig är definitiva eller slutgiltiga. En förutsättning för detta, är enligt dem, att vi som forskare kan förhålla oss objektiva och inte låta våra egna värderingar påverka analysen (Winther Jørgensen & Phillips, 2000, s.28). Diskursanalys kan ses både som en teori och som en metod och har enligt Winther Jørgensen och Phillips (2000, s.31) en bred inriktning, vilket gör den lämplig att ha som utgångspunkt för att studera sociala konstruktioner. De nämner att ett sådant angreppssätt lämpar sig väl vid forskning om kommunikationsprocesser inom olika sociala kontexter, såsom inom institutioner (Winther Jørgensen och Phillips 2000, s.8). Då vår avsikt är att studera utredares arbete inom polismyndigheten anser vi att diskursteori, som både teori och metod, är relevant för vårt forskningsändamål. Vi är därmed medvetna om att vårt angreppssätt inte kommer ge oss någon sanning, utan endast en förståelse för utredarnas egen produktion och konstruerande av de diskurser som framträder, utifrån deras kontext, som utredare av brott i nära relation.

Foucault

Den diskursteoretiker vi har valt att utgå ifrån är Foucault. Winther Jørgensen och Phillips (2000, s.19) beskriver hans syn gällande diskursteorin som att kunskap dels är något som är socialt konstruerat men även påverkas av olika kunskapsregimer som i sin tur bestämmer vad som anses vara falskt och sant. Enligt Foucault styrs vi människor och det vi yttrar av den rådande normen för det specifika sammanhanget vi befinner oss i, som han dessutom menar ofta är snäva (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s.19). Foucault (1972/2002, s.36) menar alltså att vi generellt accepterar sådana bestämmelser

utan att ifrågasätta dem, något han fördömer. Han menar att människan bör undvika att “spontant låta dem gälla”, vidare uttrycker han “det finns också skäl att bekymra sig om alla de uppdelningar och grupperingar som vi blivit så vana vid” (ibid.). Foucault menar att diskurser riskerar att begränsa människors möjlighet att uttala sig om omvärlden (Nilsson, 2008, s.56). I Foucaults arbete, *Vetandets arkeologi*, beskriver han hur det är möjligt att finna den dolda kunskapen i ett visst sammanhang och vid en viss tidpunkt, som reglerar vad som är möjligt att tänka och yttra (Nilsson, 2008, s.51). Här intresserade sig Foucault för språket, han menade att ordföljd, hur ord och olika begrepp sprids, formar olika regelbundenheter (Nilsson, 2008, s.53-54). Genom att undersöka dessa går det enligt Foucault urskilja “diskursiva formationer”, något som han senare kom att benämna som diskurser (ibid.). I *Vetandets arkeologi* definierar Foucault (1972/2002, s.49) en diskurs både utifrån vad denna utesluter samt utifrån dess faktiska innehåll. Foucault (1972/2002, s.50) resonerar kring hur vår tids läkarvetenskap har framkommit genom sådant den upplösts ifrån. Enligt Foucault förefaller olika professioner vara viktiga diskursbärare (ibid.). Läkarvetenskapen menar Foucault fick liv genom sådant den tog avstånd ifrån, såsom dåtidens huskurer och nutidens alternativmediciner (Nilsson, 2008, s.55). Foucault poängterar att den dominerande medicinska diskursen som råder idag inte utesluter oenighet och menar att det alltid är en pågående strid gällande vad som inom en diskurs ska inkluderas eller exkluderas (Nilsson, 2008, s.55-56).

Epistemologisk utgångspunkt

Vår kunskapssyn vilar på en socialkonstruktionistisk grund, något som Winther Jorgensen och Phillips (2000, s.11) menar är vanligt vid ett diskursanalytiskt angreppssätt. Socialkonstruktionism ställer sig enligt Burr (2004, s.3) kritisk till kunskap som anses vara “självklar” samt hur vi kategoriserar den. Den världsbild vi besitter är präglad av vår egen historia och kultur, som dels kunde ha varit en annan än vad den är idag och dels kan den i framtiden komma att bli annorlunda (Burr, 2004, s.2–3). Något annat som påverkar hur vi uppfattar världen är enligt Burr (2004, s.4) de sociala processer som sker mellan människor i våra dagliga interaktioner. Språket blir därför en viktig och betydande faktor inom socialkonstruktionismen (ibid.). Även våra sociala handlingar ses som resultatet av människors skilda världsbilder vilket gör att vissa handlingar anses vara osannolika och andra självklara (Burr, 2004, s.5).

Metod och tillvägagångssätt

Till att börja med kommer vi i denna del att motivera vårt val av metod, efter det sammanfattas urvalsprocessen kortfattat. Sedan behandlar vi vår förståelse och beskriver hur vi gick till väga för att fördjupa denna. Vidare presenterar vi genomförandet av intervjuerna samt bearbetningen och analysen av dessa. Avslutningsvis resonerar vi kring studiens validitet, reliabilitet och generaliserbarhet samt redogör för vilka etiska ställningstaganden som gjorts.

Kvalitativ intervju

Valet av metod föll på enskilda kvalitativa intervjuer, då Kvale och Brinkmann (2014, s.142) menar att intervjuer är lämpliga när forskningsämnet berör mänskliga erfarenheter eller samtalets verklighet. Då vårt forskningsämne berörs av båda dessa aspekter anser vi att vårt val av metod är adekvat för vår uppsats. Med det som utgångspunkt menar Kvale och Brinkmann (2014, s.275) att intervju är en passande och tillförlitlig metod för att studera diskurser. Vi har valt en kvalitativ metod med förhoppning om att det ska kunna ge en fördjupad förståelse om hur utredares arbete, inom våld i nära relation, ser ut i en medelstor stad i Sverige. Samtliga intervjuer är av semistrukturerad karaktär. Med semistrukturerad karaktär menas att vi som intervjuare utgår från en intervjuguide, där de förbestämda frågorna kan kompletteras med såväl följdfrågor som med öppna frågor (Bryman, 2011, s.414–415). Bryman menar att semistrukturerade intervjuer gör det lättare för intervjuaren att tänka mer fritt och utveckla de tankar som dyker upp under tiden intervjudeltagaren besvarar frågorna. För oss som intervjuare var detta ett sätt att inte känna oss alltför låsta med ordningen och formuleringen av de frågor vi valde att ställa. Vi anser att denna metod förhöjde kvaliteten på intervjumaterialet då det kan ha ökat graden av fullständighet.

Urval

Våra intervjupersoner valdes ut med hjälp av ett målinriktat urval, det innebär enligt Bryman (2011, s.434) att utgångspunkten ligger i att utse relevanta intervjupersoner utifrån forskningsämnet. Vår handledare som haft kontakt med utredningsteamet i det specifika länet sedan tidigare, gav oss en mejladress till chefen på avdelningen, dit vi mejlade. I mejlet önskade vi få komma i kontakt med tre stycken utredare, helst av båda

könen. Två kvinnliga samt en manlig utredare erbjöd sig att ställa upp på varsin intervju och vi fick deras namn och nummer. Samtliga intervjuer bokades sedan in över telefon.

Förförståelse

Vår förförståelse av brottstypen våld i nära relation var innan denna uppsats begränsad likaså var vår kunskap om utredarnas arbete svag. Till viss del har vår förförståelse präglats av den bild som media har gett oss, att fallen läggs på hög och att många inte leder till en fällande dom. En annan fördom vi hade var att utredare som utreder våld i nära relation skulle ha en mer specificerad och omfattande utbildning i ämnet samt att utredarna skulle uppleva sitt arbete som tufft och psykiskt påfrestande.

För att utveckla vår förkunskap gällande våld i nära relation hämtade vi dels in information genom att läsa olika publikationer som på ett eller annat sätt berör vårt forskningsämne. Vi bestämde oss sedan för att göra en pilotintervju för att på så sätt skaffa ny och användbar information och erfarenhet inför våra senare intervjuer. Detta fenomen är något som Kvale och Brinkmann (2014, s.155) menar är vanligt förekommande vid intervjuer, att under en intervju få utökade och förändrade uppfattningar om forskningsämnet. De kallar detta sätt att upptäcka nya betydande dimensioner av ett ämne för en explorativ studie (ibid.). Kvale och Brinkmann (2014, s.155) lyfter fram att det möjliggör att frågorna kan förbättras under hela studiens gång, samt sitt sätt att ställa dem, allt eftersom ens egen förståelse kring ämnet fördjupas. Som forskare menar de att det finns en strävan efter att finna ett sätt att intervjua som är receptivt, som leder till att ämnets komplexitet och olika nyanser får möjlighet att exponeras (ibid.). Tillsammans utformade vi därför en intervjuguide (finns som bilaga nedan) som sedan en av oss använde vid en intervju med en utredare och en förundersökningsledare på en enhet för våld i nära relation i en medelstor stad i södra Sverige. Den gav, som vi hoppats på, utökad kunskap om hur utredare arbetar med våld i nära relation. Beträffande att vi än så länge är studenter och därmed oerfarna, både vad gäller studiens genomförande och dess ämne, anser vi att vår pilotintervju gav oss kunskap som både underlättade och förbättrade våra förberedelser inför de senare intervjuerna. Det tror vi i sin tur har haft en positiv effekt på vårt examensarbete i stort. På så sätt kan vi eventuellt ha förebyggt att vissa av de utökade och förändrade uppfattningarna som nådde oss efter pilotintervjun, hade nått oss först efter uppsatsens

intervjuer. Förhoppningsvis medförde det att vi inför dessa intervjuer utvecklade vår mottaglighet för att upptäcka nyanser och komplexitet som vi annars inte hade uppfattat.

Genomförande

Den intervjuguide som användes vid pilotintervjun omarbetade och förbättrade vi inför genomförandet av intervjuerna för uppsatsen. Intervjuerna ägde sedan rum i ett förhöringsrum på polisstationen under deras arbetstid och tog cirka en timme vardera. Även om Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015, s.43–44) menar att telefon eller Skype-intervjuer är mer tidsbesparande valde vi att genomföra intervjuerna på plats, trots lång resväg. Det är något som Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015, s.44) menar är fördelaktigt när forskarna vill upptäcka nyanser i ett specifikt socialt sammanhang och den kultur som råder där. Under intervjuerna var vi båda aktiva som intervjuare vilket resulterade i att vi kunde stötta upp och hjälpa varandra, något som Thomsson (2010, s.73) menar är en fördel med att vara fler än en intervjuare. Att vara två, var något som vi upplevde som positivt, dels för att en av oss under tiden den andre ställde en fråga, kunde fundera ut nästa. Något som är svårare som ensam intervjuare, att både kunna lyssna och ha nästa fråga redo. En risk med att vara två som intervjuare är dock enligt Thomsson (2010, s.73) att vissa följdfrågor inte ställs, då intervjuarna kan förlita sig på att den andre förstår. En annan fördel med att vara två som intervjuare är enligt Thomsson (2010, s.73) när intervjudeltagaren är överordnad, då hon menar att det kan bidra till en maktutjämning. Maktskillnader är nämligen någonting Thomsson (2010, s.95) understryker finns i intervjusituationer. Vissa skillnader mellan intervjuare och intervjuperson, såsom yrke, ålder, utbildning och kön, kan bidra till en ojämn maktfördelning vilket är viktigt att reflektera över, både innan och efter intervjun (ibid.). Då intervjudeltagarna intervjuades utifrån sin yrkesroll som utredare på polisen kan de anses ha en högre maktposition än vi som är kriminologstudenter. De var dessutom äldre än oss men trots det upplevdes inte någon ojämn maktfördelning, vilket kan ha berott på att vi var två intervjuare.

Samtliga intervjuer spelades in med en mobiltelefon för att underlätta det senare analysarbetet, något alla intervjudeltagare gav muntligt samtycke till. Kvale och Brinkmann (2014, s.218–219) menar att inspelning är en förutsättning för att senare kunna skriva ut intervjun samtidigt som att det innebär en frihet för den som intervjuar att kunna vara i nuet. Vi upplevde det verkligen som positivt att slippa anteckna under

intervjuernas gång, känslan är att det hade påverkat intervjuerna negativt. Att som intervjuperson bli inspelad är enligt Thomsson (2010, s.86) en vetenskap som hon menar påverkar de flesta negativt. Även om vi upplevde det som att våra intervjudeltagare var bekväma med att bli inspelade, något som kan antas bero på att de är vana att spela in sig själva i arbetet som utredare, kan det alltså ha påverkat deras svar. Det är möjligt att inspelningen kan ha ökat utredarnas medvetenhet om vad som sades, då de visste att vi skulle ha möjlighet att lyssna om intervjun obegränsat antal gånger. Hur som, var det en risk vi upplevde var värd att ta.

Bearbetning av data

Efter att vi genomfört våra intervjuer påbörjades transkriberingen. Vi valde att transkribera varje intervju enskilt för att sedan jämföra dessa med varandra. Vi kom överens om hur skrott, särskilda betoningar och pauser skulle skrivas ut i text, så att resultatet av transkriberingarna skulle bli jämförbara. Efter att vi hade transkriberat intervjuerna läste och lyssnade vi igenom intervjuerna en gång till i ett försök att identifiera sådant som vi ansåg var relevant. Vi märkte under dessa genomlysningar att detta var välbehövligt.

Då vi i vår analys har valt att skriva ut citat från de transkriberade intervjuerna, har vi försökt att utesluta ord som "eh" och "hmm". Detta menar Bryman (2011, s.431) gör citaten mer lättlästa och förståeliga. Där de inte anses vara relevanta har de alltså uteslutits. För att ytterligare öka läsbarheten har slangord såsom "asså" omformulerats till "alltså". Enligt Bryman (2011, s.431) är detta i vissa fall nödvändigt samtidigt som han menar att det är viktigt att materialet inte får en annan innebörd än det ursprungliga. Något som vi har försökt att undvika genom att vara så noggranna som möjligt.

Analys av data/Foucault-inspirerad diskursanalys

Med *Vetandets arkeologi* ämnade inte Foucault fastslå ifall människors utsagor var sanna eller falska, hans mål var att utveckla en metod som möjliggör att kunna analysera alla diskurser vare sig de är rimliga eller rena osanningar (Nilsson, 2008, s.56). En av Foucaults främsta insatser är enligt Nilsson (2008, s.192) att han skapade verktyg som kan användas för att förstå människan utifrån dennes verklighet, att varje individ är en produkt av sin historia. Vad gäller våra intervjudeltagares svar är det därför viktigt att ha i beaktning att de besvarar frågorna utifrån det sammanhang de

befinner sig i, i deras yrkesroll som utredare som anställda inom polismyndigheten. Vi är medvetna om att de med största sannolikhet påverkas av myndighetens rådande kultur med tillhörande normer. Vårt intervjumaterial kommer alltså att präglas av utredarnas erfarenheter och kultur som kan ha sett annorlunda ut för en tid sedan och som kan komma att ändras. Genom att grundligt läsa igenom materialet identifierade vi tre diskurser som vi sedan tolkade och analyserade utifrån studiens syfte och frågeställningar.

Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet

Validitet står inom samhällsvetenskapen för om en studies metod faktiskt undersöker vad som är tänkt att undersöka (Kvale och Brinkmann, 2014, s.296). Till skillnad från dess tidigare betydelse som gäller vid kvantitativ forskning, där validitet istället begränsas till det som är möjligt att mäta (ibid.). Genom att använda en metod som undersöker det som var avsett att undersöka kan även kvalitativa studier bidra till kunskap som både är vetenskaplig och valid (Kvale och Brinkmann, 2014, s.296). De betonar att validering är något som bör genomsyra hela kunskapsproduktionen och inte bara innefatta validering av slutprodukten (Kvale och Brinkmann, 2014, s.297). För att en studie ska anses ha hög validitet krävs det enligt Kvale och Brinkmann att vi kontinuerligt ifrågasätter, kontrollerar, och grundat på teorier, tolkar resultaten under hela forskningsprocessen. En aspekt som vi genom hela uppsatsen har försökt att förhålla oss till. Vad validiteten egentligen hänger på vid kvalitativ forskning menar Kvale och Brinkmann (2014, s.302) är forskarens hantverksskicklighet. Vad gäller just diskursanalys betonar Kvale och Brinkmann att intervjupersoner som ändrar sina svar inte behöver vara ett tecken på att metoden som används är osäker. Utan det kan istället anses vara ett bevis på metodens förmåga att kunna fånga upp små nyanser av människors sociala uppfattningar (ibid.). Istället för att se svårigheterna med att validera kvalitativ forskning som negativa, kan en enligt Kvale och Brinkmann (2014, s.302) argumentera för att anledningen till det är för att dessa metoder besitter en exceptionell kapacitet att reflektera över den sociala verkligheten som känt är otroligt komplex. Besitter forskaren en hantverksskicklighet som gör att denne kan kontrollera, reflektera och teoretisera kring intervjuernas resultat, leder det i bästa fall till en forskningsprocess som är transparent och som därmed även bidrar med trovärdiga resultat. Att reflektera och teoretisera gällande uppsatsens resultat är något som vi har gjort vårt bästa för att lyckas med genom hela forskningsprocessen, men här är det viktigt att komma ihåg att

vi trots allt är studenter med liten erfarenhet, vilket riskerar att påverka resultatens trovärdighet.

Något som Kvale och Brinkmann (2014, s.274) lyfter fram som en vanligt förekommande uppfattning vad gäller reliabiliteten vid intervjuer är att resultatet av en intervju påverkas av intervjuaren. Föreställningen är då att den kunskap som produceras genom en intervju inte kan anses vara objektiv och därmed heller inte tillförlitlig (ibid.). De poängterar dock att sådana uppfattningar grundar sig i en epistemologisk föreställning om att en människas kunskap och attityder är autentiska (Kvale och Brinkmann, 2014, s.275). Något som inte stämmer överens med vår socialkonstruktivistiska utgångspunkt. Då användning av diskursteori enligt Kvale och Brinkmann (2014, s.275) innebär att en utgår ifrån att människors attityder och kunskap är något som är socialt konstruerade. Alltså att människor påverkas av olika människor och sociala situationer (ibid.). Vårt mål är inte att producera kunskap som är objektiv och som ämnar att beskriva hur verkligheten ser ut, baserat på våra tre intervjuer. Vårt intresse ligger i att studera vilka diskurser som synliggörs och vilken betydelse de har. Det stämmer väl överens med hur Kvale och Brinkmann (2014, s.277) menar att forskare inom diskursteori inte försöker finna en reell sanning bakom diskurserna. Vårt mål är att vara reflexivt objektiva genom hela processen, något som enligt Kvale och Brinkmann (2014, s.292) betyder att forskaren reflekterar över hur denne påverkar kunskapsproduktionen. Att kunna förstå vilka fördomar som påverkar vårt arbete och hur, är alltså något som är av vikt för uppsatsens reliabilitet. Ju mer transparenta vi lyckas vara genom alla delar av processen, ju högre reliabilitet.

Vad gäller generaliserbarheten för en studie lyfter Kvale och Brinkmann (2014, s.157) fram möjligheten att utifrån en mindre undersökning med få intervjupersoner ändå kunna komma fram till insikter som generellt berättar något om vårt samhälle och kultur. Vare sig det var ett från början uppsatt mål från forskarens sida eller inte (ibid.). Att en studies vetenskapliga kvalitet skulle ha ett direkt samband till dess storlek på deltagare är något som Kvale och Brinkmann (2014, s.158) nämligen direkt förkastar. I vårt fall var inte vår vision att ge en generaliserbar bild av utredarnas arbete. Vår förhoppning var att vårt val av metod skulle fånga upp de enskilda utredarnas erfarenheter och perspektiv för att på så sätt kunna synliggöra deras diskurser inom ramen för deras arbete med våld i nära relation.

Etiska ställningstaganden

Enligt Vetenskapsrådet (2002, s.5) är det väsentligt att forskning bedrivs, dels är det nödvändigt för individerna men även för samhällets utveckling. Den forskning som bedrivs måste vara av hög kvalitet samt beröra viktiga och betydelsefulla ämnen, något som kallas forskningskravet (ibid.). Enligt Vetenskapsrådet (2002, s.5) kan det anses oetiskt att välja bort sådan forskning som kan leda till en förbättring av människors livskvalitet. Då vår uppsats handlar om ett ämne som inte har forskats så mycket kring, samt är ett erkänt samhällsproblem som försämrar människors livskvalitet och i värsta fall tar människors liv, anser vi att denna forskning är nödvändig och kan bidra till viktig kunskap. Vi har under processen varit medvetna om områdets känsliga karaktär och därför varit så noggranna vi kan med hur vi hanterar den information som våra intervjudeltagare bidragit med.

Ett ytterligare krav som Vetenskapsrådet (2002, s.5) menar måste tas i beaktning är individskyddskravet. Det innebär att forskningen inte får utsätta människor för psykisk eller fysisk lidande, obefogad insyn i deras liv och inte heller bidra till förödmjukning. Något som vid varje forskningstillfälle måste vägas mot forskningskravet, det vill säga hur stor chansen är att forskningen leder till användbar kunskap gentemot risken för negativ påverkan för individen (Vetenskapsrådet, 2002, s.5). Individskyddskravet kan delas upp i fyra huvudkrav, dessa är informationskravet, konfidentialitetskravet, nyttjandekravet och samtyckeskravet. Dessa fyra krav tog vi i beaktning i vår studie då vi till att börja med enligt informationskravet informerade våra intervjudeltagare om dess syfte och utförande via mejl.

Sedan i enlighet med konfidentialitetskravet upplyste vi i mejlet även om att inspelningarna av intervjuerna enbart ska hanteras utav oss samt att de garanteras anonymitet i texten. Då forskningens ämne är att anses som känsligt är det av största vikt att ingen enskild person går att identifiera.

Nyttjandekravet innebär enligt Vetenskapsrådet (2002, s.14) att de insamlade personuppgifterna endast får användas för forskningens ändamål. Något som vi informerade våra intervjudeltagare om, såväl i mejl som på plats, att materialet endast kommer endast att användas för att besvara studiens syfte.

På plats informerade vi även intervjudeltagarna om att deras medverkan var frivillig, för att på så sätt uppnå samtyckeskrevet (Vetenskapsrådet, 2002, s.9). Att de när som helst kunde avbryta intervjun utan negativa följder och att de enbart besvarade de frågor de själva ville besvara.

Resultat och Analys

Under denna rubrik kommer de diskurser som har synliggjorts under vår analys av materialet, att presenteras. Materialet kommer att tolkas och presenteras utifrån vår valda metod, diskursanalys, enligt dess grundläggande principer. Diskurserna som har synliggjorts är diskursen om könstillhörighet, som vill fasthålla att utredares könstillhörighet inte påverkar deras arbete, diskursen om normaliseringsprocessen, en uttalad återkommande omständighet som utredarna förhåller sig till i arbetet och i diskursen om inställning till teoretisk kunskap utmålas utredarnas teoretiska kunskap som fullständig.

Diskursen om könstillhörighet

Samtliga intervjuer gav oss uppfattningen om att de tre utredarna framställer det som att deras könstillhörighet inte påverkar deras arbete. Trots att de utmålar den åsikten går det att tyda en inkonsekvens under samtliga intervjuer.

På avdelningen finns det endast en manlig utredare av totalt sju. ID2 får frågan om hon tror att det har någon betydelse, att majoriteten av förhören hålls av en kvinnlig utredare. Till en början uppger hon att hon inte vet “om det skulle bli någon skillnad”, men säger sedan att det kanske inte skulle bli lika långa förhör om “lullullet”. Sedan uttrycker hon att hon inte vågar spekulera, för att sedan förtydliga att det enligt henne handlar mer om person än om utredarens kön.

“Eh men inte vet jag, om det skulle bli nån skillnad. Det kanske inte skulle bli så långa förhör om lullullet utan mera, nä törs inte säga, nu spånar jag bara. Men jag tror också det har mera med person att göra än kön faktiskt.” (ID2)

Av hennes svar ovan att döma verkar hon inte funderat på om utredarnas könstillhörighet påverkar förhören innan hon fick frågan av oss. Hon ger sedan trots det ett förslag på hur hon tror att förhören skulle påverkas om hon skulle ha fler manliga kollegor, att förhören då hade blivit kortare och mer koncisa. Som att “lullullet” ett uttryck som enligt henne är att prata om annat än det allra mest nödvändiga, som hon definierar som kvinnligt. Direkt efter är hon dock mån om att förtydliga att hon enbart spånar, och avslutar med att säga att hon inte tror att utredarnas könstillhörighet har så stor betydelse.

Senare i intervjun poängterar ID2 att det är onödigt att fastna i att utsatta kvinnor helst vill ha en kvinnlig förhørsledare då hon menar att en utsatt person lägger större vikt vid att förhørsledaren är "bra", oberoende om denne är en man eller kvinna. Sedan avslutar hon med att poängtera att det inte endast är utsatta kvinnor inblandade i deras utredningar, utan även våldsutsatta män. Vilket i sig skulle kunna tolkas som att hon menar att de utsatta männen helst inte vill ha en kvinnlig förhørsledare, och att utredarens könstillhörighet trots allt har en betydelse.

"Utredningsmässigt tror jag inte att man ska fastna i det här att utsatta kvinnor absolut vill prata med andra kvinnor. Utan en bra förhørsledare oavsett kön, är nog vad många utsatta vill träffas för eller träffa och prata med. Sen har vi ju inte bara kvinnor i våra utredningar. Vi har ju faktiskt våldsutsatta män också." (ID2)

ID3 besvarar även hon frågan om hon tror att det har någon betydelse för förhören att hon är kvinna, något hon inte tycker. Hon avslutar med att säga, "Det är ingen som har sagt något i alla fall och jag har inte märkt det så". Även om hon till en början verkar säker på sitt svar, att deras könstillhörighet inte har någon betydelse, kan hennes avslut tolkas som att hon ändå inte utesluter en sådan betydelse, men att hon inte själv är medveten om hur den kan se ut.

Det går alltså att tolka det som att ID2 och ID3 inte anser att utredarens könstillhörighet bör vara av betydelse. ID3 får senare frågan hur hon tänker kring att det enbart finns en manlig utredare på avdelningen och om det påverkar utredningsarbetet.

"(...) jag tänker någonstans att är man till exempel en kvinna som varit utsatt och så kommer det en man och ska hålla förhör, att man ändå kanske kan visa att det finns män som är okej, bra liksom. (...) det får jag för mig i alla fall men vissa vill ju absolut inte prata med en karl, det ska vara en kvinna." (ID3)

Hon belyser att det kan vara positivt för de utsatta kvinnorna att få träffa en "bra" man. Här verkar hon alltså inte längre lika säker på att utredarnas könstillhörighet är helt oväsentlig. Hon resonerar vidare och inser att det dock kan bli svårt, "*vissa vill ju absolut inte prata med en karl, det ska vara en kvinna*". Detta resonemang ger ytterligare en uppfattning om att hon trots allt menar att utredarnas könstillhörighet har betydelse för förhören.

Under intervjun med ID1 förklarar han att det inte spelar någon roll för arbetet om ett förhör hålls av en manlig eller kvinnlig utredare och beskriver att ingen könstillhörighet är mer fördelaktig än någon annan. Han ger dock senare i intervjun ett exempel som kan tala för det motsatta, då han berättar att det varit tillfällen då utsatta kvinnor tyckt det varit jobbigt att berätta för honom då han är man. Han uppger dock att ingen kvinna har uttryckt det innan ett förhör och påpekar att när han själv upplever att kvinnan inte längre vill fortsätta berätta för honom, väljer han att lyfta det med henne och hennes eventuella målsägandebiträde. Därefter berättar ID1 att han brukar lämna förhørsrummet så att de får möjlighet att prata ihop sig om den utsatta kvinnan vill ha kvar honom som förhørsledare eller om hon vill byta till en kvinnlig. Han menar att han vid sådana situationer brukar uttrycka att han förstår om kvinnan vill byta ut honom:

“För jag har full förståelse för det”. Så att det blir liksom... lättas upp, så att man vet att man okej, “om jag vill ha en kvinna så får jag det” det är liksom inga problem. (...) Och då brukar jag lämna dem så får de prata om det själva och sen så går jag in igen och då får de bestämma sig för om de vill fortsätta förhöret med mig eller inte, men oftast så brukar det bli så att jag blir kvar, så berättar hon i alla fall. Så det brukar jag inte se som något problem, om jag tar upp det liksom.” (ID1)

Enligt honom lättas situationen upp när kvinnan ges denna möjlighet, han förklarar sedan att den utsatta kvinnan oftast fortsätter att berätta för honom “i alla fall” och att han efter att ha tagit upp det inte längre ser det som “något problem”. Att den utsatta kvinnan väljer att fortsätta berätta för honom trots att hon först tyckte att det var för jobbigt känslomässigt, verkar ID1 alltså inte se som något problem. Även om ID1 beskriver att han är medveten om att hans könstillhörighet kan påverka förhören, går det tolka citatet ovan som att den påverkan han menar att hans könstillhörighet faktiskt har, i sig saknar betydelse. Att kvinnan väljer att inte byta i det skedet kan ha att göra med att hon då återigen hade behövt berätta om de jobbiga upplevelsena för en ny utredare. Ett sådant byte skulle även kunna riskera en längre utredningsprocess, i och med att det rimligtvis skulle kräva en ny förhörstid med en ny utredare. Detta är dock inget som vi vet med säkerhet men vare sig det ligger någon sanning i det eller inte, går det att argumentera för att utredningarna riskerar att hämmas om utredarna inte reflekterar över hur kvinnan faktiskt upplever situationen. Att kvinnan har fått chansen att byta till en kvinnlig utredare enligt beskrivningen ovan, men ändå väljer att behålla den manliga

utredaren, kanske inte nödvändigtvis behöver vara samma sak som att problemet är borta. Särskilt inte med tanke på att ID1 senare i intervjun beskriver hur det gick till när han arbetade i yttre tjänst. Att manliga poliser är de som i första hand tar vittnesmål av den misstänkte mannen och kvinnliga poliser med den utsatta kvinnan, för att som han menar “som kvinna kanske man har lättare att prata med en annan kvinna”.

“(…) åker man i patrull så kan det ju vara så att man åker en kvinna och en man och då brukar man ju planera att den ena tar den misstänkte och den ena tar målsägande, så brukar man ju fördela det så att kanske kvinnan tar kvinnan då och mannen tar målsägande eller den misstänkte. (...) jag menar som kvinna kanske man har lättare att prata med en annan kvinna, så upplever jag det som, just i ett sånt tillfälle så, för då är man ju ännu mera att man klampar in i en främmande lägenhet och man är mera, ja” (ID1)

I denna diskurs framgår det även att de kvinnliga utredarna har med sig att arbetet innebär en viss hotfull stämning, något den manliga utredaren har en annan inställning till. Då utredarna arbetar med en brottstyp där hot och våld förekommer, fick alla tre frågan om deras upplevda trygghet under förhör med en misstänkt gärningsman. När ID2 får frågan om hon eller någon av hennes kollegor har känt sig osäkra inför ett förhör med en misstänkt gärningsman svarar hon att det händer ett par gånger i veckan. Hon utvecklar sedan sitt svar och säger att det räcker med att nämna sin osäkerhet inför sina kollegor för att slippa sitta själv under ett förhör som redan innan kan kännas otryggt.

”Jamen det räcker med att säga “jag vill inte sitta själv på det här förhöret”. “Nej fine du behöver inte utveckla”. “Nää någonting i ryggmärgen säger att det här kan gå åt skogen” (...) (ID2)

ID2 får sedan frågan om hon upplevt rädsla under ett förhör med en gärningsman, hon svarar att det är vanligt att de ställer sig upp och ryar och menar att det är en del av jobbet som utredare.

”Jamen det är ofta dem ställer sig upp och ryar, jaa det är, det får man ta (skratt) det är en del av jobbet.” (...) (ID2)

ID2 utvecklar sedan att den delen av jobbet som för henne innebär rädsla vid förhör med misstänkta gärningspersoner, uppkommer på grund av hot och humörsvängningar och inte fysiskt våld. ID3 får även hon frågan om upplevd otrygghet under förhör med en misstänkt gärningsman. Hon svarar att hon inte har upplevt hot riktad mot henne specifikt men att hon har upplevt stämningen som hotfull.

”Alltså jag har inte känt mig hotad så direkt mot mig men jag har känt att stämningen är hotfull, ja det har jag gjort.” (ID3)

Hon beskriver att det händer någon gång ibland. När vi frågar ID1 om han har upplevt otrygghet under förhör med en gärningsman svarar han till skillnad från ID2 och ID3 att han inte har upplevt en sådan otrygghet.

“Nej det kan jag inte uppleva att jag har gjort.” (ID1)

Trots att de tre utredarna i sina intervjuer uttrycker att deras könstillhörighet saknar betydelse går det här att tyda en skillnad mellan utredarna. Då de kvinnliga utredarna säger sig uppleva en större otrygghet jämfört med den manliga utredaren. Då de bara är tre stycken går det inte att utesluta att det kan vara en slump men det kan också vara så att kvinnliga utredare upplever en större otrygghet under förhör med misstänkta gärningsmän jämfört med manliga utredare.

I alla tre intervjuer går det att utläsa att utredarna vill hävda att deras könstillhörighet saknar betydelse i en förhörssituation. Samtliga utredare tar dock upp exempel där deras könstillhörighet kan vara av betydelse på olika sätt, det går alltså att tyda en inkonsekvens kring detta. Dessutom verkar det inte vara något som utredarna själva diskuterar med varandra, kanske för att de inte ser det som en nödvändighet men eftersom de alla tre berättar om situationer där en påverkan kan anses existera, kan en bedömning vara att det är något som är viktigt att utredarna själva granskar och reflekterar över. Att inte stanna upp och reflektera över vilka eventuella åtgärder som bör vidtas, kan innebära att utredarnas arbete och utredningarna i sig omedvetet påverkas negativt.

Normaliseringsprocessen

Under samtliga intervjuer nämner alla tre utredare den normaliseringsprocess som en våldsutsatt kvinna kan befinna sig i. Genomgående i intervjuerna tar de alla, på olika sätt avstamp i denna process, samt betonar hur den i olika utsträckning påverkar deras arbete. Dels vad gäller kvinnans anmälningsbenägenhet samt därefter om hon förmår stå fast vid sin anmälan och hennes vilja till att samarbeta. Det framkommer att utredarna förhåller sig olika till denna normaliseringsprocess.

ID2 förklarar att hon kan dela in de utsatta kvinnorna i två kategorier, de som har bestämt sig för att bryta med sin partner och de som är vacklande. Hon beskriver nedan att de som har bestämt sig har ett annat driv till att medverka i utredningen och därför är lättare att samarbeta med. ID2 menar att de dels kan komma in med egen bevisning samt berätta sakligt om det som de blivit utsatta för.

“Dem är mera jävlaranamma att “nu kör vi” och dem är ju oftast lättare att samarbeta med, för dem kommer gärna in med bevis själv till utredningen och dem ställer upp på förhör och dem ja. Och dem pratar sakligt om det som har hänt.” (ID2).

Den andra kategorin av kvinnor beskriver hon som mer vacklande genom utredningen, då de inte har bestämt sig ännu. Enligt ID2 har detta med såväl kvinnans uppbrottsprocess som normaliseringsprocess att göra. Hon menar att kvinnan i vissa fall inte har kommit så långt i sin uppbrottsprocess och därför är mer osäker och försiktig när hon i förhör ska beskriva det hon blivit utsatt för. I vissa fall har då kvinnan enligt ID2 svårt att ens medverka i förhör, hon förklarar nedan.

“Sen kan det vara gruppen som inte riktigt har bestämt sig ännu, och det här har med normaliseringsprocesser och uppbrottsprocesser att göra, var man är. Har man inte riktigt kommit så långt i uppbrottsprocessen att man har tagit steget, jamen då är man mer vacklande och försiktigare och luddigare när man ska beskriva händelser och ja kanske inte vill vara med på förhör heller.” (ID2)

Sammanfattningsvis menar ID2 att det är lättare att samarbeta med en utsatt kvinna som “har bestämt sig”. Vidare förklarar hon att en utsatt kvinna som befinner sig i en normaliseringsprocess kräver mer av utredaren för att hon sakligt ska berätta om det som hon faktiskt har utsatts och/eller utsätts för. Något som ID1 håller med ID2 om.

Han förklarar att de flesta kvinnor som han möter har "blivit utsatta för våld tidigare" och hävdar att de likt ID2 befinner sig i en process sedan lång tid tillbaka som har normaliserat dem. Han menar att det är vanligt att kvinnorna under förhör förminskar det som de utsätts för, och när han väl "börjar nysta i det" och ställer följdfrågor kan allvarligare händelser komma upp. Han avslutar med att säga att hot ofta är en del i deras vardag. Här kan det antas vara av vikt att som utredare inte ta för givet att den utsatta kvinnans förnekande till våld stämmer då hon kan vara normaliserad. Det kan därför vara viktigt att utredaren ställer följdfrågor, då det kan få kvinnan att berätta om vad hon faktiskt har utsatts och/eller utsätts för. Att vara medveten om denna normaliseringsprocess ger utredaren möjlighet att kunna fånga upp händelser som kvinnan själv inte ser som avvikande.

ID2 beskriver nedan hur hon kan försöka hjälpa de våldsutsatta kvinnorna som befinner sig i en normaliseringsprocess genom att beskriva processen för dem och förklara hur den fungerar. Hennes förhoppning är att det ska leda till att kvinnorna kommer fram till vad de själva faktiskt vill. Samtidigt är ID2 mån om att få kvinnorna att förstå att polisen kommer finnas kvar när än de är redo att gå vidare med utredningen.

"Ja det är och försöka förklara vad det liksom går ut på och beskriva. Man kan ju beskriva den här normaliseringsprocessen, då får dem lite själv på pränt "jaha, det är därför det inte riktigt är som det..." Ja, att dem får tänka själva, jag lägger över mycket tänkande tillbaka på dom, att dom får fundera på vad vill dom själva. Och så förklara "är du inte redo nu så då står vi här, polisen finns kvar, sen om ett år när du är redo." (ID2)

Ett sätt att se på normaliseringsprocessen som framkommer av ID2 och ID3, är att de som utredare har en möjlighet att påverka den utsatta kvinnan i denna. ID1 däremot tycks mena att han som utredare står nästintill maktlös när kvinnan är tvekande och inte vill gå hela vägen i rättsprocessen. Han menar att kvinnans tvekande kan bero på att hon fortfarande älskar mannen och förklarar att en utsatt kvinna kan känna "Nu har jag anmält honom, å ena sidan och å andra sidan så älskar jag honom" vilket då kan leda till att kvinnan enligt ID1 slutar prata. I det läget så menar han att han som utredare kan hänvisa den utsatta kvinnan till kvinnojouren, för att sedan vänta ut henne tills hon har gjort ett val. ID1 förklarar alltså att den utsatta kvinnans känslor för den misstänkte gärningsmannen ofta kan göra de osäkra på om hon vill fortsätta medverka i utredningen. Om kvinnan sedan beslutar sig för att inte fortsätta så hänvisar han henne

till kvinnojouren eller till kvinnans eventuella målsägandebiträde med förhoppning att de ska få henne att ändra sig.

“Det vi kan göra då är ju att hänvisa till ja men typ kvinnojourer, eller om de har ett målsägandebiträde att de får prata med dem då så får dem, ja, kanske att man lyckas få att de får ändra en syn på det som vi gör, så att säga. För även fast, man kan ju göra, det är liksom inget som jag kan säga, “du får inte älska den mannen” “bara för att han slår dig utan nu kör vi den här utredningen” (ID1)

ID1 får i början av intervjun frågan om han besitter någon erfarenhet, som inte har med hans utbildning att göra, som han anser hjälper honom i sitt arbete. Han nämner då att hans erfarenhet av egen familj har gett honom en ökad förståelse för hur det kan fungera i en familj. Vi bad honom att utveckla och då berättar han att han dels syftar på vilka problem som kan uppstå och menar att det givit honom en större förståelse för att det kan bli “lite tokigt ibland”. ID1 menar även att den förståelsen hjälper honom i sitt arbete som utredare när han bemöter både vuxna och barn.

“Ja dels det och sen så vilka problem som kan uppstå och att man kan, att man kan, man har en större förståelse kanske för att det kan bli lite tokigt ibland och sådär och sen just bemötandet också med barn och vuxna.” (ID1)

Efter ID1:s uttalande om sin erfarenhet av familjeliv valde vi att ställa en fråga till ID3, om hon anser att hennes erfarenhet av familjeliv hjälper henne i utredningsarbetet.

“Ja alltså, och gud nu måste jag tänka. Vad skulle det vara då, alltså jag vet inte, det är väl snarare så att jag inte kan förstå hur man kan bete sig på ett visst sätt när man faktiskt har satt barn till världen, det är väl mer så. Jag tycker det är tragiskt och man har mycket mer känslor, man måste bara stålsätta sig ibland, att inte lägga det... ja.” (ID3)

Till skillnad från ID1 har ID3 svårt att se hur erfarenhet av familjeliv kan vara en hjälp för utredningsarbetet men beskriver det som att den erfarenheten har gett henne mindre förståelse för hur vissa kan bruka våld mot en närstående. Vidare belyser ID2 vikten av att som utredare ha insikt i vad som är normalt, för att som hon menar kunna orka “lyssna på allt elände som finns”. Hennes sätt att benämna våld i nära relation som

“elände” kan tala för att hon ser allvarligt på de berättelser som hon som utredare får ta del av i förhör och därför inte normaliserar dessa.

“(…) Och det kanske är därför, för att jag är uppvuxen i det fullständigt normala som jag orkar med och lyssna på allt elände som finns.” (ID2)

I arbetet som utredare ingår det att kunna bemöta både de våldsutsatta och de misstänkta gärningsmännen. Då bägge parter, på olika sätt, befinner sig i en utsatt situation i utredningen kan medkänsla anses vara en positiv egenskap för att skapa förtroende då det kan bidra till att de känner sig trygga i att berätta sin historia. Det som känns direkt förkastligt är att i sitt bemötande normalisera gärningsmannens handlingar, något som ID1 riskerar att göra när han menar att den ökade förståelsen för att det kan bli fel i en familj är en hjälp i hans arbete som utredare. Risken är att han i samtal med den utsatta kvinnan påverkar henne i den normaliseringsprocess som hon kan befinna sig i, negativt. Å ena sidan förklarar han i intervjun att de utsatta kvinnorna tenderar att förminska det våld de själva har utsatts eller utsätts för på grund av att de är normaliserade. Å andra sidan beskriver ID1 att han vet att det kan bli lite “lite tokigt ibland”. Vilka typer av beteenden eller händelser han syftar på när han använder ordet “lite tokigt” vet inte vi. I det här sammanhanget kan dock uttrycket “lite tokigt” uppfattas något opassande och som att han själv normaliserar och förminskar det kvinnorna vittnar om i förhör. Frågan är framförallt hur hans ökade förståelse för att det kan bli fel i en familj, kan anses vara något positivt i hans arbete. Särskilt då han enbart ska ta reda på om och hur ett brott har begåtts. I ett ytterligare led skulle en sådan attityd kunna påverka vad kvinnan nästa gång bedömer vara relevant att anmäla, om hon överhuvudtaget väljer att anmäla. Detta är något som vi återkommer till i diskussionen.

I en utläggning om hur våld i nära relation skulle kunna minska och hur olika myndigheter bör bemöta en våldsutsatt kvinna beskriver ID3 hur det bör gå till, att eftersom det ofta handlar om en kvinna som är så normaliserad att hon väljer att stanna i det så är det viktigt att hon får hjälp när hon väl “sträcker ut handen”. Hon menar att det är viktigt att “ta den handen och inte släppa” och att det inte går att förlita sig på att “det här blir nog bra” utan att ta tag i saken.

“(…) men så tänker jag då på den här kvinnan, mamman kanske är så normaliserad så att hon väljer att stanna i det här. Ja. Så det är ju viktigt att hon får hjälp, alltså sträcker hon väl ut

handen då lär man ju ta den handen och inte släppa och bara förlita sig på att “det här blir nog bra”. Nej liksom in och ta tag i saken” (ID3)

Ovan tar ID3 upp att det är viktigt att den normaliserade kvinnan får hjälp. Det går här att anta att det som får kvinnan att överhuvudtaget “sträcka ut handen” och sedan hålla kvar, är att hon känner ett förtroende för utredaren redan i bemötandet med denne.

Varför det kan tolkas som att det snarare är förtroendet som är av vikt och inte förståelsen. Hon beskriver att en anledning till att kvinnan väljer att stanna är på grund av att hon är så pass normaliserad och att det därför är “viktigt att hon får hjälp” för att orka stå fast vid sin anmälan. Att som ID1 mena att det är positivt att som utredare ha förståelse för den utsatta kvinnans och/eller gärningsmannens situation, kan istället antas vara något som försvårar kvinnans möjlighet att inse vad hon utsatts och/eller utsätts för, vilket i sin tur kan leda till att hon blir svår att hjälpa.

Inställning till teoretisk kunskap

Något som framkommer i alla intervjuer är utredarnas inställning till teoretisk kunskap, dels att de anser den vara tillräcklig och dels att de tenderar att värdera de praktiska erfarenheterna något högre.

Utredarna på avdelningen berättar att de får en tre veckor lång högskoleutbildning, internt inom polismyndigheten, som tycks vara inriktad mot förhörsmethodik samt även djupare förståelse om brottstypen våld i nära relation. Vi vill här upplysa om att vid tidpunkten för intervjun deltog ID3 i denna internutbildning.

ID1 får frågan om han skulle vilja besitta mer kunskap i ämnet våld i nära relation, efter att han genomgått internutbildningen.

“Ja kanske inte just i ämnet så som det var, för jag tycker att det var en jättebra kurs och en ganska tillspetsad sådan gentemot brott i nära relation, men däremot så just själva utredningsarbetet tycker jag att där är jag ganska, där behövs det inte så mycket mer i själva ja men om man säger utbildning så. Men däremot om man tittar på förhörsteknik till exempel, (...) där skulle jag kunna tänka mig att få mer utbildning.” (ID1)

Syftet med frågan ovan, om ID1 skulle vilja ha mer kunskap i ämnet var att få en uppfattning om utredarens attityd till en mer fördjupad kunskap om våld i nära relation.

Han svarar att den tre veckor långa högskoleutbildningen berörde ämnet tillräckligt då den enligt honom var “ganska tillspetsad”. Förhörsteknik är dock något han anser är så pass viktigt för utredningsarbetet att han skulle kunna tänka sig en vidareutbildning i just det ämnet.

“Ja det är klart, mer resurser hade ju inte varit dumt. Alltså, fler utredare.” (ID1)

ID1 får ovan frågan om han har egna förslag på utveckling gällande utredarnas kompetens. Som svar på frågan säger han att de är i behov utav fler utredare. Av hans svar att döma verkar han anse att behovet av fler utredare är större än behovet av vidareutveckling av befintliga utredare.

“Jag har nog fått alla utbildningar som finns (skratt). Eh jag får nog vara så kaxig och säga så. Men erfarenhet kan man alltid få mer utav. Men den teoretiska kunskapen, ja den har jag. Men det är mycket som ska omsättas också. Och det är alltid, varje dag är det något nytt “hur blir det här, hur blir det här?” Men jag vet ju hur jag söker fakta. Så jag känner mig ganska mättad på utbildningar just nu.” (ID2)

Ovan redogör ID2 likt ID1 om vidareutbildning som något de har fått tillräckligt av. Hon säger sig ha fått “alla utbildningar som finns” och att hon därför har den teoretiska kunskapen men menar att mer erfarenhet alltid är bra. Vidare resonerar hon kring att den teoretiska kunskapen ska omsättas i praktik, att en svårighet är att inget ärende är det andra likt, vilket hon menar inte är helt enkelt. Hon avslutar med att säga att hon är mättad på utbildningar just nu. När hon får frågan om hon skulle vilja ha eller anser sig själv behöva mer kunskap i ämnet, utgår hon alltså precis som ID2 ifrån de utbildningar som polismyndigheten kan erbjuda och säger sig då ha fått “alla utbildningar som finns”. Om hon istället hade sett bortom de få vidareutbildningar som polismyndigheten erbjuder och resonerat utifrån sådana situationer där hon eventuellt kan ha känt att ytterligare vidareutveckling hade varit till hjälp, hade hennes svar eventuellt låtit annorlunda. Hon pratar om sin teoretiska kunskap som att hon menar att den är fullständig. Hon resonerar sedan vidare kring att “erfarenhet kan man alltid få mer utav”, bland annat genom att utbyta erfarenheter med kollegor. Hade hon inte tolkat frågan enbart utifrån de utbildningar som polismyndigheten erbjuder idag, hade hon eventuellt kommit med förslag på teoretisk kunskap hon känner att hon saknar.

I en av intervjuerna framkommer det att cheferna inte har någon större inblick i hur utredarna håller sina förhör. ID2 menar att det skulle vara positivt om cheferna satt med under förhören då och då och poängterar att det är de som lönesätter.

“Har man nån form utav uppföljning liksom att man ibland blir lite avlyssnad eller?”

(Intervjuare)

“Nej.” (ID2)

“Är det någonting som skulle vara bra tänker du eller?” (Intervjuare)

“Jag tror att det skulle vara bra om cheferna satt med och lyssna på hur man höll förhör ibland, för det är ju ändå dem som lönesätter. Det tror jag.” (ID2)

“Och det görs ingenting sånt?” (Intervjuare)

“Nej.” (ID2)

ID2 får vidare frågan om det sker någon form utav vidareutvecklingsarbete på avdelningen, något som hon säger är bristande, att mentaliteten är “litegrann man lär av varandra”. När ID2 får frågan hur erfarenhetsutbytet sker svarar hon att “det sker väl bara i arbetet så”, vidare poängterar hon att de är extra måna om att växla erfarenhet med aspiranter för att ge de en bra grund. Hon avslutar med att säga “man blir ju formad av de man jobbar med”.

ID3 menar även hon att arbetserfarenhet är en viktig källa till kunskap. Hon får frågan om hon skulle vilja besitta mer kunskap i ämnet och om det är någonting som hon upplever att den pågående internutbildningen saknar. Som svar på frågan säger hon att det alltid är bra med ny kunskap men poängterar hur värdefullt det är med arbetslivserfarenhet.

“Men det är ju alltid bra att lära sig, men jag känner att man lär sig under tiden man jobbar också. Jag har ju lärt mig otroligt mycket sedan jag började jobba här 2016.” (ID3)

Vi frågade ID2 om vad hon anser är den viktigaste kunskapen som hon fick med sig från internutbildningen. Dels menar hon att den gav henne kunskap om hur en håller

“uttömmande förhör” men att det även gav henne verktyg för att lyckas med en bra brottsutredning, utifrån bevissynpunkt. Hon tar upp att utbildningen ger förståelse för hur en brottsutredning går till.

“Eh, viktigaste man får med sig där det måste ju vara jamen dels hur man håller uttömmande förhör och sen jamen att det väcker nyfikenheten för att få ihop bra bevisning och en bra brottsutredning. (...) Ja men det är en bra grundutbildning för att förstå en brottsutredning.”
(ID2)

När vi sedan frågar om utbildningen berör bemötandet av misstänkta gärningspersoner och målsägande, berättar hon att det är något som utbildningen berör i stor utsträckning. Hon betonar att utbildningen tar upp vikten av att som utredare förhålla sig opartisk genom hela utredningen då ingen är dömd ännu.

“Jamen det får man ju också med på den här utbildningen. Mycket kring det. Det psykiska och ja fokus på jämlikhet och opartiskhet, och det tycker jag är jätteviktigt. Ingen är ju dömd men det är många som har lätt för i början kanske lyssna mer på målsäganden än misstänkt.” (ID2)

I hur stor uträkning den interna utbildningen tar upp bemötandet av misstänkta gärningspersoner och målsägande är svårt att säga. Med tanke på utredarnas bristfälliga kunskap angående stödet som erbjuds till misstänkta gärningspersoner och våldsutsatta, kan en dock anta att den tre veckor långa internutbildningen inte tar upp det. Varför det är intressant att ID2 uttrycker att utbildningen tar upp “mycket kring” bemötandet.

Diskussion

Syftet med denna studie var att identifiera vilka diskurser som finns inom ramen för intervjudeltagarnas arbete, som utredare av våld i nära relation, inom polismyndigheten. För att sedan med hjälp av diskurserna kunna besvara uppsatsens frågeställningar. Därefter kopplas diskurserna till den tidigare forskning som inledningsvis presenterades. Slutligen reflekterar vi över vår valda metod samt ger förslag på vidare forskning.

Till att börja med identifierades diskursen om utredarnas könstillhörighet, att utredarna framställer det som att deras könstillhörighet inte påverkar deras arbete. Genomgående framställde intervjupersonerna det som att deras könstillhörighet inte är något som är av betydelse för arbetet som utredare av våld i nära relation. Dock går det att tyda en motstridighet gällande detta på flera ställen i intervjuerna, att deras könstillhörighet faktiskt har en påverkan som dessutom får konsekvenser. En problematik vi får intryck av att intervjupersonerna inte vill veta av. I studien sammanfattad av Retief och Green (2015, s.137–138) framkommer det att det fanns en tyst överenskommelse gällande att de kvinnliga poliserna ansågs vara bättre lämpade att arbeta med våld i nära relation än de manliga. En anledning till detta var att det fanns en föreställning kring att kvinnor är bättre på att bemöta brottsutsatta av en mer “emotionell” karaktär. Det är något som ID1 håller med om, att kvinnliga poliser har lättare att prata med utsatta kvinnor, samtidigt som han vid upprepade tillfällen motstridigt hävdar att utredares könstillhörighet inte spelar någon roll för arbetet. Det är bara ett av flera exempel på hur utredarna är inkonsekventa i sina påståenden. Något som kan anses vara en bidragande faktor till denna ovilja att erkänna att utredares könstillhörighet kan påverka deras arbete är att polisen arbetar med en lika behandlingsplan. Att polisens mål är att uppnå en jämn fördelning mellan män och kvinnor, inom olika typer av tjänster (Polisen, 2017). Då polismyndigheten länge har varit en mansdominerad organisation (Polismuseet, 2018) skulle det nu med deras fokus på jämställdhet, kunna anses vara negativt att uttala sig om att de olika könstillhörigheterna har olika förutsättningar vad gäller olika arbetsuppgifter. Fokus ska enligt polisen istället vara på personliga egenskaper (Polismuseet, 2018), vilket alla tre utredare betonar under sina intervjuer. Polisens fokus på jämställdhet kan alltså vara en anledning till att de alla tre är överens om att en utredares könstillhörighet inte har någon betydelse för arbetet, trots att de vid flera tillfällen ger exempel på det motsatta.

Då Blaney (2010, s.363) menar att polisen kan vara den våldsutsattas första och sista kontakt med rättsväsendet är det extra viktigt att de skapar en så bra upplevelse som möjligt för dessa kvinnor. Ibland kanske det kräver att en utsatt kvinna hörs av en kvinnlig utredare. Något vi kan konstatera är att detta är något som utredarna bör reflektera över, för att kunna utföra så bra utredningar som möjligt.

Något som alla tre intervjuer genomsyras av är hur de utsatta kvinnornas normaliseringsprocess påverkar utredarnas arbete, dels då den påverkar kvinnornas anmälningsbenägenhet samt deras vilja att stå fast vid sin anmälan. Var än i denna process de utsatta kvinnorna befinner sig, är alla tre utredarna överens om att det har en direkt påverkan på utredningens utgång. Hur de förhåller sig till den utsatta kvinnans normalisering skiljer sig men de menar alla tre att det är lättare att samarbeta med en kvinna som har bestämt sig för att vilja lämna den destruktiva relationen. Två utav utredarna menar att de i sin yrkesroll har möjlighet att påverka kvinnan i sin normaliseringsprocess, medan den tredje inte anser sig ha den möjligheten i sin yrkesroll. Han överlåter därför det ansvaret, dels till den utsatta kvinnan att själv komma fram till vad hon vill, men även till kvinnojouren som han anser är bättre lämpade, vilka han förmedlar kontakten till. Eriksson (1995, s.154) menar att poliser som bemöter fall gällande våld i nära relation har en särskild möjlighet att påverka den utsatta kvinnans beslut genom att få henne att förstå vikten av att stå fast vid sin anmälan. Något Eriksson (1995, s.155) kom fram till i sin rapport var att polisens vilja och energi till att övertala den utsatta kvinnan varierar beroende på hur polisen ser på kvinnans mognad. Hon beskriver att poliser i vissa fall bedömer den utsatta kvinnan som olämplig och att de därför anser att ett lyckat resultat kommer utebli, oberoende av deras insats (ibid.). Eriksson (1995, s.155) menar därför att polisens enskilda bedömning, hur ärendet ska hanteras från start, riskerar att påverka hur en anmälan kommer att hålla i rättsprocessen eller inte. Då polisen vanligtvis enligt Corcoran, m.fl. (2001; Glantz & Spiegel, 1996, refererade i Retief & Green, 2015, s.135), är den första myndighet som den våldsutsatta möter, är det extra viktigt att de försöker motivera den utsatte till att vilja ta emot hjälp. Utredare inom polisen bör därför ha kunskap om hur de ska gå tillväga för att kunna ta tillvara på den möjligheten och alltid försöka motivera den utsatta till att ta emot hjälp, oberoende av var i normaliseringsprocessen hon befinner sig. Ansvaret bör därför aldrig överlåtas till den utsatta, och beslutet att motivera denne bör heller inte ligga på den enskilde polisen. Det är något som alla poliser i sin yrkesroll, oavsett position, bör göra.

I studien gjord av Retief och Green (2015, s.143) kom de fram till att kontinuerliga vidareutbildningar angående våld i nära relation bör erbjudas till de poliser som arbetar i yttre tjänst för att förbättra deras insatser. Då långt ifrån alla anmälningar av våld i nära relation når polisen under pågående brott, anser vi att sådan vidareutbildning även är relevant för utredarna som arbetar med våld i nära relation. För att på så sätt säkerställa att utredarna alltid har uppdaterad kunskap om hur de på bästa sätt ska bemöta samt motivera de våldsutsatta för att öka chansen att de står fast vid sin anmälan.

Något som framkom i en av intervjuerna angående kvinnans normaliseringsprocess var att en utredare såg sin egen erfarenhet av familjeliv som en fördel i sitt arbete. Han uttryckte att det gett honom en förståelse för att "det kan bli lite tokigt ibland". Det citatet skulle enligt oss kunna tolkas som att ID1 själv faktiskt bidrar till den normaliseringsprocess han är medveten om att de våldsutsatta kvinnorna befinner sig i. Att som våldsutsatt utsättas av någon som står nära menar Eriksson (1995, s.155) tolereras av allmänheten i en högre grad då sådana omständigheter anses vara förmildrande. Precis ett sådant förmildrande kan ID1 tolkas göra med sitt uttalande. Vilka typer av beteenden eller händelser han syftar på när han använder ordet "lite tokigt" vet inte vi. I det här sammanhanget kan det dock konstateras att uttrycket "lite tokigt" kan uppfattas som något opassande och förminskande när det handlar om en så pass omfattande och allvarlig brottstyp. Och frågan är hur hans overseende, kan ses som en fördel i hans arbete. Risken med en utredares förståelse för att det kan förekomma våld i en familj skulle kunna vara att denne själv bidrar med att normalisera sådant våld och att kvinnornas berättelser förminskas. I ett ytterligare led skulle en sådan attityd kunna påverka vad kvinnan berättar i förhör samt vad hon nästa gång bedömer vara relevant att anmäla, om hon överhuvudtaget väljer att anmäla.

En annan diskurs som vi har identifierat är diskursen om teoretisk kunskap, där utredarna dels tenderar att värdera praktisk erfarenhet något högre än teoretisk kunskap och att den teoretiska kunskap de besitter anses vara tillräcklig. En liknande motsträvighet kunde även identifieras i den kanadensiska studien, där flera av de medverkande poliserna ansåg att sina teoretiska kunskaper var tillräckliga (Blaney, 2010, s.361). Detta trots att forskning menar att ökad kunskap om brottstypen och dess komplexitet kan vara positivt för deras arbete (Blaney, 2010, s.359). Exempelvis att de får en ökad förståelse för att vissa åtgärder behöver upprepas (Baker et al., 2002,

refererad i Blaney, 2010, s.361). Något annat som framkom i studien var att polisernas kunskap om det stöd som de utsatta erbjuds var bristfällig (Blaney, 2010, s.365). En kunskap som forskning menar kan förebygga att den våldsutsatta avbryter sin medverkan i brottsutredningen (Dawson & Dinovitzer, 2001, refererade i Blaney, 2010, s.365). Vi menar inte att utredarnas befintliga kunskaper och erfarenheter automatiskt gör de till mindre lämpliga utredare. Däremot kan den attityd som vi uppfattar att utredarna har gentemot teoretisk kunskap, i kombination med att de tenderar att se sig själva som fullärda, vara negativt för deras arbete. Särskilt då våld i nära relation är en så komplex brottstyp. Vidare beskriver intervjudeltagarna att det kan ta tid innan nya utredare får gå sin vidareutbildning och att en naturlig del i arbetet är att de lär sig utav varandra. Något som Sarnecki (2010, s.9) menar är ett problem inom organisationen är just att poliser inte använder sig utav tillförlitlig kunskap i tillräckligt stor utsträckning. Karp och Stenmark (2011, s.9) menar även dem att anställda inom myndigheten värderar erfarna polisers kunskap högre än den kunskap som lärs ut av akademiker. Och att ett sådant kunskapsutbyte, kollegor emellan, inte enbart resulterar i att professionell kunskap överförs, utan utbytet kan även generera i kulturella värderingar (ibid.). Med det i åtanke går det att utläsa flera risker gällande intervjudeltagarnas beskrivningar av hur dem anser att det är en naturlig del i deras arbete att lära av varandra. Särskilt med tanke på att de menar att det kan dröja innan vidareutbildningen ges till nyanställda. Att det inom polisen är vanligt förekommande att kollegor har inverkan på varandra och hur de arbetar är något som Petersson (2015, s.326) beskriver som en socialiseringsprocess som finns med redan från polisutbildningen. Karp och Stenmark (2011, s.7) nämner en liknande process, att de anställda inom polismyndigheten vanligtvis hamnar i konflikt mellan förnyelse och konservatism. De beskriver det som att konflikten uppstår på grund av att myndigheten till mångt och mycket präglas av kvarlevande idéer (ibid.). Då polisyrket anses vara ett yrke av hantverkarkaraktär, återfinns en sådan negativ attityd gentemot vetenskapliga ämnen även hos erfarna poliser (ibid.). Detta är något som kan sägas genomsyra våra intervjuer, att arbetslivserfarenhet värderas högre än teoretisk utbildning. Retief och Green (2015, s.143) menar att ett led i att få anställda inom polisen att värdera teoretisk kunskap högre är att forma deras arbetsmiljö till en miljö som uppmuntrar till kunskapsutveckling. Under en av intervjuerna framkom det att utredarnas förhör aldrig blir avlyssnade, vilket gör att utredarna heller inte kan få direkt feedback på vad de kan förbättra, något som i sig skulle kunna uppmuntra till

vidareutveckling. Att helt utesluta avlyssningar kan dessutom ses som ytterligare ett exempel på att de anställdas kompetens inom myndigheten anses vara fullständig.

Ett problem är även bristen på utbildningar inom organisationen. Den enda vidareutbildning inom våld i nära relation som våra intervjupersoner menar att de som utredare inom sitt län erbjuds, är på fem veckor. Sarnecki (2010, s.9) menar apropå detta, att polisutbildningen bör göras om till en högskoleutbildning. Då han menar att det skulle leda till ett mer effektivt polisarbete som i större utsträckning bygger på forskning. Något annat som Sarnecki (2010, s.47) hävdar, är att poliser är särskilt känsliga för kritik från akademiker, vilket han menar leder till att en oro ofta väcks då de är under granskning. Att utredarna var så självsäkra gällande sin kompetens kan alltså delvis ha påverkats av en sådan oro, då vi intervjuade i egenskap av blivande utredningskriminologer. Sammanfattningsvis kan det anses vara försvårande att det inom polismyndigheten finns en kultur gällande att erfarna polisers kunskap värderas högre än teoretisk kunskap, i kombination med att myndigheten präglas av konservatism. Dessa två faktorer kan var för sig anses komplicera arbetet gällande nödvändiga reformer inom polismyndigheten. Varför det kan anses vara särskilt viktigt att arbeta för en förändring gällande attityd till teoretisk kunskap inom myndigheten, samt för ett kontrollerat kompetensutbyte.

Avslutningsvis går det att argumentera för att alla dessa förbättringsområden ovan kan påverkas positivt av en miljö där teoretisk utbildning uppmuntras i högre utsträckning än idag i kombination med att kontinuerlig feedback blir en naturlig del av arbetet.

Koppling till teori

Något som Foucault menar är att vi människor och det vi säger styrs av den rådande normen i den specifika kontexten vi befinner oss i (Winther Jørgensen och Phillips, 2000, s.19). Foucault (1972/2002, s.36) menar alltså att vi generellt accepterar sådana bestämmelser utan att ifrågasätta dem, något han menar kan vara problematiskt. Han menar att människan bör undvika att "spontant låta dem gälla", vidare uttrycker han "det finns också skäl att bekymra sig om alla de uppdelningar och grupperingar som vi blivit så vana vid" (ibid.). Foucault menar att när normer ses som sanning, begränsas människors möjlighet att uttala sig om omvärlden (Nilsson, 2008, s.56). I denna uppsats styrs intervjudeltagarna som nämnt av normerna som råder inom polismyndigheten,

som i sin tur har format de diskurser vi har identifierat. Att utredarna accepterar dessa som de är och ser dem som sanningar är alltså något som Foucault menar kan vara problematiskt. Som vi nämnt tidigare är inte målet med studien att lyckas finna en sanning bakom dessa diskurser, utan målet är att synliggöra befintliga diskurser gällande våld i nära relation utifrån utredarnas resonering inom polisen, för att i nästa led synliggöra dess konsekvenser och på så sätt möjliggöra för förändring.

Metodreflektion

En nackdel med vår kvalitativa intervjustudie är dess få intervjudeltagare, även om den begränsningen var medveten på grund av tidsaspekten. Dock hade det varit intressant för resultatet om fler intervjuer hade gjorts, då det hade kunnat öppna upp för att kunna göra fler jämförelser.

Att vi var två som intervjuade var i mångt och mycket positivt, då det som nämnts ovan, bidrog till en maktutjämning utredare och intervjuare emellan, samt att det gav oss möjlighet att hjälpa varandra under intervjuens gång med följdfrågor. Trots detta, insåg vi under transkriberingen av intervjuerna att vi ändå missade att ställa följdfrågor kring vissa uttalanden. Att ID1 exempelvis säger att han har förståelse för att det ”kan bli lite tokigt ibland” är något som vi reagerade på men ändå inte frågade om i intervjun. En följdfråga eller två hade eventuellt gett oss en bättre förklaring av uttrycket och på så sätt en större förståelse. Ett annat exempel är från intervju två, där utredaren nämner att hon blivit mer familjär efter att hon har arbetat med ”misärfamiljer”. Hennes definition av begreppet ”misärfamiljer” vet vi inte vad den är, vilket alltså hade kunnat förtydligas om vi bett henne förklara. Då båda har lite erfarenhet av att intervjuas kan fler misstag ha gjorts som vi inte har reflekterat över.

Något annat som vi med vår studie är medvetna om, är att vår begränsning att enbart inkludera heterosexuella par, där det är mannen som utövar våld, riskerar att bidra till ett heteronormativt samhälle. Men med tanke på hur utbredd och allvarligt mäns våld mot kvinnor är anser vi att studiens inriktning är så pass viktig att vi är beredda att ta den risken.

Förslag på vidare forskning

Med tanke på att brottstypen skrämmande nog har stagnerat, att våld i nära relation orsakar 17 kvinnors död, varje år (BRÅ, 2014, s.88), bör det forskas mer gällande utredares arbete då denna forskning är begränsad. Som ovan nämnt finns en kunskapslucka vad gäller utredarnas arbete gällande våld i nära relation, i en svensk kontext. Trots att deras påverkan för utredningarna och därmed de inblandade personernas liv, kan vara av betydelse. Det bör dessutom göras interna utredningar om den rådande kultur angående teoretisk kunskap för att på så sätt kunna påverka och förändra denna.

Litteraturförteckning

Blaney, E. (2010) *Police officers' views of specialized intimate partner violence training*. Policing: An international Journal of Police Strategies & Management. Vol.33, Issue 2, pp.354-375.

Brottsförebyggande rådet (2014). Brott i nära relationer: En nationell kartläggning (Rapport/BRÅ - Brottsförebyggande rådet, 1100-6676; 2014:8). Stockholm: Brottsförebyggande rådet (BRÅ).

Brottsförebyggande rådet (2008). Polisens utredningar av våld mot kvinnor i nära relation. Stockholm: Brottsförebyggande rådet (BRÅ).

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder* (Upplaga 2). Malmö: Liber.

Burr, V. (2004). *Social Constructionism*. London: Taylor & Francis Group.

Djurfelt, G., Larsson R. & Stjärnhagen, O. (2010). *Statistisk verktygslåda*. Lund: Studentlitteratur AB

Eriksson, K. (1995) ”Motsträvighet som anomali i rättsväsendet”, i *Kvinnofrid*, SOU-rapport 1995:60:Stockholm.

Eriksson-Zetterquist, U och Ahrne, G. (2015) Intervjuer. I Ahrne, G. & Svensson, P. *Handbok i kvalitativa metoder*. (s.34-53). Stockholm: Liber.

Foucault, M. (2002) *”Vetandets arkeologi”*. (C G. Bjurström, övers.). Lund: Arkiv Förlag.

Hoyle, C., & Sanders, A. (2000) Police response to domestic violence - From victim choice to victim empowerment?, i *The British Journal of Criminology* Volume: 40 Issue

Karp, S & Stenmark, H (2011) Learning to be a police officer. Tradition and change in the training and professional lives of police officers, i *Police Practice and Research: An International Journal*. Volume: 12 Issue 1.

Kvale, S., Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Nationellt Centrum för Kvinnofrid. (u.å.a) Mäns våld mot kvinnor - ett globalt perspektiv. Hämtad 2018-08-14 från <http://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/mans-vald-mot-kvinnor-ett-globalt-perspektiv/mans-vald-mot-kvinnor---ett-globalt-perspektiv/>

Nationellt Centrum för Kvinnofrid. (u.å.b) Rättsprocessen – från anmälan till åtal. Hämtad 2018-06-05 från <http://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/rattsvasendets-ansvar/rattsprocessen---fran-anmalan-till-atal/>

Nilsson, R. (2008). *Foucault - en introduktion*. Lund: Grahn's tryckeri.

Petersson, O. (2015). *Att bli polis: Från utbildningens förväntningar till gatans norm*. Stockholm: Norstedts Juridik AB

Polisen (2017) Polismyndighetens strategi för likabehandling 2017 - 2021. Hämtad 2018-05-27 <https://polisen.se/siteassets/dokument/om-polisen/polismyndighetens-strategi-for-likabehandling-2017---2021.pdf>

Polisen. (2018). Brott i nära relation - utsatt. Hämtad 2018-05-22 från <https://polisen.se/Kom-till-oss/>

Polismuseet, (2018) Polis igår och idag. Hämtad 2018-05-27 från <http://www.polismuseet.se/Samlingar/Polishistoria/Polis-igar-och-polis-idag/>

Rennstam, J. & Wästerfors, D. (2015). Att analysera kvalitativt material. I Ahrne, G. & Svensson, P. *Handbok i kvalitativa metoder*. (s.220-234). Stockholm: Liber.

Retief, R. Green, S. (2015) Some challenges in policing domestic violence. I Social Work / Maatskaplike Werk; 2015, Vol. 51 Issue 1. Publisher: University of Stellenbosch, Department of Social Work

Sarnecki, J. (2010). *Polisens prestationer: En ESO rapport om resultatstyrning och effektivitet*. Stockholm: ESO. Sidor: 59.

Statens offentliga utredningar (2014), Våld i nära relationer, en folkhälsofråga - Förslag för ett effektivare arbete. 2014:49. Regeringen. Hämtad 2018-05-27 från <https://www.regeringen.se/contentassets/9d9b0adf4a844a77836ffa9ca6b466df/vald-i-nara-relationer---en-folkhalsofraga-forslag-for-ett-effektivare-arbete-del-1-av-2-sou-201449>

Thomsson, H. (2010). *Reflexiva intervjuer*. (2., [rev. och uppdaterade] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Winter Jorgensen, Marianne och Phillips, Louise 2000, *Diskursanalys som teori och metod*. Studentlitteratur, Lund.

Bilaga 1. Intervjuguide

1. Vad har du för utbildning/tidigare erfarenhet?
2. Hur gammal är du?
3. Har du någon utbildning/vidareutbildning som är speciellt riktad mot våld i nära relation?
4. Kan du berätta lite om din avdelning?
5. Hur ser könsfördelningen ut?
6. Vad är din arbetsroll?
7. Hur lång erfarenhet har du av att jobba som utredare?
8. Finns det någon erfarenhet du besitter som du känner hjälper dig i ditt arbete? (annat än utbildning och från jobbet)
9. Hur definierar du våld i nära relation?
10. Hur uppfattar du de kvinnor som utsatts för våld i nära relation?
11. Går det säga något generellt om de kvinnor som utsätts/de misstänkta gärningsmännen?
12. Hur uppfattar du deras villighet att samarbeta?
13. Vad upplever du att det finns för svårigheter? (Vad tror du att det beror på?)
14. Vad är den mest vanliga anledningen till att en anmälan inte leder till åtal?
15. Vilken betydelse anser du att du har för de misstänkta gärningsmännen och våldsutsattas framtid?

16. Hur påverkas du av ett fall där våld i nära relation eventuellt förekommer?
17. Varför tror du att det är vanligare att män slår sina respektive?
18. Upplever du att det finns en skillnad vad gäller att förhöra en misstänkt gärningsman gentemot att förhöra en våldsutsatt kvinna?
19. Upplever du att du är bättre på det ena eller andra?
20. Upplever du att de personer du förhör påverkas av att du är man?
21. Hur uppfattar du ert samarbete med åklagarna?
22. Känner du att du skulle vilja ha/behöva få mer kunskap i ämnet? Om vad isåfall?
23. Tror du att den skeva könsfördelningen har någon betydelse för utredningarna?
24. Vad tror du att den skeva könsfördelningen på er avdelning beror på?
25. Hur kommer det sig att du vill arbeta med våld i nära relation?
26. Har du egna personliga förslag förslag på utveckling/satsningar som skulle förbättra ert arbete?
27. När du träffar kvinnan som blivit/blir utsatta för våld i nära relation, vidarebefordrar ni information om stöd eller hjälp som kvinnan kan få? Hur?
28. Den skeva könsfördelningen vad gäller de poliser i yttre tjänst som är först på plats vid larm, har du någon uppfattning om hur det påverkar kvinnornas/gärningsmännens vittnes och fortsatta utredning.
29. Anmällda fall som inte leder till åtal, hur tror du att kvinnorna upplever det? (känner sig betrodna, svikna?)

30. Till sist, varför valde du att ställa upp på denna intervju?